

Chůze - chápání - řeč: cesta - pravda - život. Pravé křesťanství

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Berlín, 4. listopadu 1910

Zápis A

Všichni, kdo již vyslechli esoterní hodiny, vědí, že to, co se zde říká, neříkám jen já; vyprosme si k tomu pomoc ducha dne. - Následuje průpověď na pátek.

Jestliže sledujeme svůj život, jak probíhá mezi narozením a smrtí, pak na něj z esoterního stanoviska musíme nahlížet tak, že je tu proto, abychom se po tuto dobu učili, abychom se učili pro svou esoterní cestu. Pohlédneme-li na tento fyzický život, vidíme, že si pro všechno, co v životě dokážeme, přinášíme předpoklady, orgány, s výjimkou tří věcí, které se musíme naučit teprve tady ve fyzickém životě. Jestliže naše oko zaznamená zrakový vjem, dokážeme velmi záhy po narození vidět, nemusíme se to teprve učit; tuto schopnost prostě máme; tak je tomu i se sluchem atd. Jen tři věci se musíme učit; to je chůze, řeč a chápání, respektive vytváření pojmů. - Abychom mohli chodit, musíme se především naučit stát. Než to dokážeme, prostě padáme; nemáme dosud cit pro rovnováhu. Musíme se nejprve naučit vcítit se do tří rozměrů prostoru. Podobně se musíme naučit i mluvit a chápat.

Když se v prvním roce života naučíme chodit, můžeme se vydat na cestu. Když se naučíme chápat, můžeme dávat život pravdě, můžeme skrze slovo působit život. Ve svých prvních třech letech života se učíme chodit, mluvit a chápat. Tyto tři roky nalézáme symbolicky zase ve třech letech Kristova života na Zemi. Všechno, čeho se nám od Krista dostalo, musíme jako základ znovu nalézt v prvních třech letech svého života.

Všechno, co esoterní žák potřebuje pro svůj esoterní život, je mu dáváno v esoterních hodinách. Na všechny své otázky dostává

odpověď díky tomu, co je mu dáváno v meditačních cvičeních; musí jen správně naslouchat a všechno náležitě používat. To, co je nám dáváno jako meditace, v nás musí uchovávat život. Zde tedy průpověď:

V čirých paprscích světla ...

Tyto verše nemáme procházet jen v myšlenkách, nýbrž mají v nás ožívat. Máme se zcela oddat obsahu meditace, zapomenout na všechno, co je kolem nás ve fyzickém životě, na osobní zájmy atd. Jako odměna za to, že jsme se jakoby vzdali fyzického života, že jsme ho po dobu meditace obětovali, v nás po prvních dvou verších:

*V čirých paprscích
světla září božství světa*

zazní tón, který zůstane zachován tak dlouho, jak to předepisuje naše karma. Je to tón, který nezní v našem nitru, nýbrž který k nám zaznívá zvenčí. Více zde k tomu nemá být řečeno, každý ho musí prožít a poznat sám. A zatímco zní tento tón, svaté Slovo, nevýslovné jméno, má žák složit slib, který může složit i předtím, v této chvíli to však učinit musí. Tento slib spočívá v tom, že si žák řekne: Každý jiný tón, jenž bude znít mému sluchu, není-li fyzického původu, každý jiný tón kromě tohoto svátého Slova, budu považovat za dílo Ahrimanovo.

Znamená to stáhnout se, odvrátit se od toho, co je kolem žáka, co v žáku vyvolává pocit chladu; člověka se zmocní pocit lhostejnosti a otupělosti; cítí se osamělý v nesmírném mrazu. Tomuto mrazivému pocitu, vyvolávanému čirou myšlenkou, musí žák přinášet lásku.

A jestliže tento tón uslyší, obdrží tím východní směr; tento tón přichází z východu. Žák se může v duchu orientovat, již nepadne jako dítě, které se ještě nenaučilo stát a chodit. Žák teď dokáže stát a chodit v duchu.

A oživí-li žák ve svém nitru třetí a čtvrtý verš:

*V čiré lásce ke všem
bytostem září božská
podstata mé duše*

pocítí teplo, vyzařující živé teplo. Jen ty zážitky, kterých se mu dostane během tohoto pocitu tepla, mají skutečně pravdivou hodnotu; všechno ostatní je dílem Luciferovým. A oživí-li v sobě náležitě i tři poslední verše:

*Spočívám v božství světa
V božství světa naleznu sám
sebe*

tehdy pozná pravdu.

Žák si tedy v prvních dvou verších osvojil cestu, v třech posledních verších pravdu, a ze tří prostředních veršů pak plyne život, duchovní život.

Zítřka o tom budeme mluvit dále.

Žák v sobě musí rozvinout něco, o čem se ve vnějším životě mnoho mluví, co se však vůbec nerealizuje, čehož hloubku lidé dosud naprosto nepoznali, ani ji netuší. Velmi mnoho se mluví o lidské lásce, a přesto nic z toho, co je za lásku považováno ve vnějším životě, neodpovídá tomuto citu. Esoterní žák by měl začít tím, že si se vši pokorou řekne: Nevím nic o lidské lásce. Milujeme lidi z různých důvodů, to všechno ale není to správné. Máme člověka milovat, protože je člověk. Kristus nám k tomu dal pravý příklad.

V duchu spočíval zárodek mého těla ...
Zápis B

Obsáhněme teď několika slovy lidský život od narození do smrti a uvědomme si všechno, co člověk musí během svého života sám rozvinout, i to, co si již přináší s sebou na svět. Jsou tři věci, které si

člověk nepřináší s sebou hned při svém vstupu na svět a které si musí teprve v průběhu života osvojit, zatímco nově narozený člověk si přináší své orgány již hotové, například oči, jimiž vnímá své okolí, uši atd. Tyto tři věci, které musí rozvinout sám, jsou chůze, chápání a řeč.

Proč člověk ještě nedovede chodit, když se narodí? Protože zatím nedokáže najít rovnováhu; musí ji nejprve hledat a vytvořit si vztah k přírodě, která ho obklopuje. Dlouho pak kolísá sem a tam a hledá si oporu, kterou nedokáže tak rychle najít. Jakmile ji najde, dokáže stát a najde také sám svou cestu.

Tím druhým, co si musí sám osvojit, je chápání; to vede k myšlení a prostřednictvím myšlení člověk dospívá k pravdě. Tím třetím je řeč, jejímž prostřednictvím může nechávat proudit do světa své myšlenky a city, svůj vlastní vnitřní život.

Použijeme-li tento obraz jako symbol na nádherná Kristova slova, která na základě esoterní moudrosti pravil svým učedníkům a která znějí: „Já jsem ta cesta, pravda i život“ - zjistíme, že se vztahují k esoternímu vývoji člověka.

Zpočátku jsme na tom s meditací úplně stejně, jako je na tom dítě, které se musí naučit chodit; kolísáme sem a tam, scházíme z cesty hned doprava, hned doleva svými myšlenkami, než konečně najdeme nezbytný klid a soustředění, svou oporu, která nám dá rovnováhu na cestě, po níž nám Kristus přikazuje jít a jíž je On sám. Každý esoterik má jít touto cestou, jíž je sám Kristus. On sám chce být naším vůdcem, v něm máme hledat svou oporu, skrze něj nalézat rovnováhu, abychom mohli putovat po jeho cestách.

V dávných, předkřesťanských dobách potřeboval žák svého guru, jenž mu v meditaci stál nápomocně po boku. Od chvíle, kdy

Kristus putoval po Zemi, zanechal v atmosféře Země svou sílu, abychom se jí mohli naplnit, otevřeme-li se jí.

Naše meditace se má dále stát čirým myšlením, aby se pravda skrze naše slovo stala životem, který máme ze sebe nechat proudit k našim bližním.

Najde-li žák po delší době cvičení svou cestu, aniž by kolísal napravo či nalevo, dospěje k vnitřnímu prožitku, pohrouží-li se do první sloky své ranní meditace:

*V čirých paprscích
světla září božství světa*

Tento prožitek bude vnímat jako něco, co nelze vyjádřit slovy. Bude jím procházet proud tepla, světlo přicházející z východu; v jeho nitru zazní tón, jenž mu dá pocítit, že je spojen se světlem božství.

Budeme-li ve svém vývoji dále stoupat, dostane se nám opět nové zkušenosti, meditujeme-li druhou sloku:

*V čiré lásce ke všem
bytostem září božská podstata
mé duše.*

Ve světle a v tónu, který k nám z východu zaznívá, teď uslyšíme jméno, jež nedokážeme vyslovit, jméno, při němž se duše zachvěje a u nějž cítíme: To je jméno Boží! Zároveň nás provane proud nepopsatelného chladu, spojený s pocitem opuštěnosti, osamělosti. Toto jméno zaplaví naše nejnějnější nitro a my budeme vědět, že on je toto jméno. Tento prožitek nás vede k poznání pravdy; dospěli jsme tam, kde se nám otevře duchovní svět, kde můžeme vědět, zda to, co zříme, je pravda či klam. Všechny tóny, tlukot nebo jiné jevy pocházející z fyzického světa, o nichž se člověk domníval, že je slyší, to všechno nebylo pravdou - to teď ví. Byli to Ahriman nebo Lucifer, kteří ho obestírali svým zdáním. Proto máme takové prožitky tónů atd., doléhajících k nám z fyzického světa, striktně odmítat, neboť

nyní víme, že pravdivé duchovní jevy nemůžeme prožít, dokud nepocítíme onen teplý proud, vlévající se z východu do naší duše, a dokud neprožijeme onen ztuhnutí vyvolávající chlad a pocit opuštěnosti - dokud nezaslechneme tón, jenž dá v našem nitru zaznít jménu Božímu.

Podívejme se ještě jednou na slova:

*V čiré lásce ke všem
bytostem září božská
podstata mé duše*

Toto „oddávání se čiré lásce“ si za svou oblíbenou průpovídku vyvolila křesťanská církev. Křesťané ji sice často berou do úst, málo se podle ní však jedná. Ono to také není snadné, uvědomíme-li veškeré její důsledky. Uvažme jen, co to znamená: milovat všechny bytosti, dávat lásku, aniž bychom očekávali totéž, aniž bychom vyžadovali uznání a odměnu - neboť naším ideálem má být: Máme člověka milovat, protože je člověk! - Jak vysoko musí člověk stát ve svém vývoji, aby byl takovéto lásky k bližnímu schopen! Dokážeme se vychovat k takovéto nesobeckosti, kdy budeme milovat všechny lidi jako sebe samé, na základě církevních přikázání a dogmat nebo nátlakem morálního zákona? Není snad pro duši mnohem plodnější, když v sobě tuto vysokou ctnost přivede k rozkvětu bez jakéhokoli nátlaku?

V uplatňování tohoto Kristova učení může být i hinduista, mohamedán, pársa, katolík, protestant, žid, ba dokonce i kacír pravým křesťanem, aniž by patřil k nějaké křesťanské církvi. A i my se v našich meditacích učíme tomu, že se v nich ukrývá cesta, již nám ukázal Kristus a již je On sám: Já jsem ta cesta, pravda i život.

GA 266/II